

KAS YRA PREKYBA ŽMONĖMIS?

Prekyba žmonėmis – tai žmogaus išnaudojimas, dažnai vadinamas modernia šių dienų vergovės forma. Tai nusikalstama ir nelegali veikla, už kurią yra numatyta griežta baudžiamoji atsakomybė.

AR PREKYBA ŽMONĖMIS YRA NUSIKALSTAMA VEIKLA?

Taip. Prekyba žmonėmis yra nelegali ir nusikalstama veikla visose pasaulio šalyse.

AR PREKYBA ŽMONĖMIS IR SEKSUALINIS IŠNAUDOJIMAS YRA TAS PATS?

Seksualinis išnaudojimas yra tik viena iš prekybos žmonėmis formų. Be seksualinio išnaudojimo, asmenys gali būti priversti vykdyti nusikaltimus, elgetauti gatvėse, būti išnaudojami pornografijai, santuokų sudarymui, surogatinei motinystei, priversti dribti vergiškomis sąlygomis ir kt.

KAS TAMPA PREKYBOS ŽMONĖMIS AUKOMIS?

Nėra tikslaus apibrėžimo, kas gal nukentėti nuo prekybos žmonėmis. Šiandien visame pasaulyje nuo to nukentčia tiek moterys, tiek vyrai, tiek vaikai. Tačiau atsižvelgiant į žmonių pažeidžiamumą, yra skiriamos tam tikros asmenų grupės, kurias yra sąlyginai lengviau įtraukti į prekybos žmonėmis tinklus.

AR TIESA, KAD NUO PREKYBOS ŽMONĖMIS GALI NUKENTĖTI TIK SOCIALIAI PAŽEIDŽIAMAS MENYS?

Ne. Nors socialiai pažeidžiami asmenys dažnai yra priskiriami prie lengviau įtraukiamų į prekybos žmonėmis tinklus, tačiau į juos gali būti įtraukiamos įvairios žmonių grupės, nepriklausomai nuo jų socialinės, fizinės ar psichologinės padėties.

AR PREKYBOS ŽMONĖMIS AUKOS YRA BŪTINAI IŠVEŽAMOS Į UŽSIENĮ?

Ne. Prekyba žmonėmis gali vykti ir šalies ar net to paties miesto viduje.

KOKIOSE SRITYSE DAŽNIAUSIAI IŠNAUDOJAMOS PREKYBOS ŽMONĖMIS AUKOS?

Žmonių išnaudojimo sritys yra gana įvairios, dažnai tai priklauso nuo prekybos žmonėmis formos. Vergiškas darbas dažnai sutinkamas žemės ūkio, žuvininkystės, statybų sektoriuose, namų ūkio darbuose, viešbučių, kavinių tinkluose; seksualinio išnaudojimo aukos yra priverstos dirbti paslaugų srityje – legalūs ir nelegalūs viešnamiai, pornografija, internetiniai pažinčių portalai, naktiniai klubai ir kt.; žmonės dažnai yra išnaudojami verčiant juos vogti, elgetauti ar vykdyti kitus nusikaltimus.

KAIP PREKEIVIAI ŽMONĖMIS KONTROLIUOJA AUKAS? KODĖL JOS NEPABĖGA?

Žmonių prekeiviai aukas kontroliuoja pačiais įvairiausiais būdais. Dažnai prekeiviai naudoja įvairias šantažo formas, grasinimus, iš aukų atimami asmens dokumentai, pinigai. Išnaudojami žmonės gyvena nežinodami, kur tiksliai jie yra, nemokėdami vietinės kalbos. Be to, dažnai pačios aukos tiesiog nežino, kur kreiptis pagalbos, o kartais yra įsitikinę, jog visa tai, kas su jais vyksta, yra jų pačių kaltė. Pasitaiko atvejų, kai žmonės yra pripratinti prie narkotikų ir tampa visiškai nuo jų priklausomi. Tokiais atvejais priklausomybes turinčiais asmenimis gana lengva manipuliuoti. Be to, ištrūkti iš prekeivių žmonėmis nelaisvės gali būti sudarytos ir realios fizinės kliūtys – aukos yra užrakinamos, viešose vietose niekada nepasirodo vienos, neturi galimybių naudotis ryšio priemonėmis ir pan.

KAS YRA PREKEIVIAI ŽMONĖMIS?

Prekeiviai žmonėmis yra labai skirtingi – įvairių profesijų, įvairaus amžiaus bei socialinės padėties asmenys. Tai gali būti tiek vyrai, tiek moterys. Dalis jų atlieka tik tam tikras funkcijas – pavyzdžiui verbuotojų. Tuomet jie yra labai įtaigūs, malonūs ir paslaugūs, neretai – bendraamžiai, sakantys, kad jie jau gerai užsidirbo ir nori pasiūlyti gerą sandėrį kitiems. Prekeiviais žmonėmis gali būti ir pažįstami, geri draugai, kartais net ir giminaičiai.

KUR KREIPTIS PAGALBOS NUKENTĖJUS NUO PREKYBOS ŽMONĖMIS?

Nesvarbu, kurioje šalyje būtumėte, pagalbos visu pirma reiktų kreiptis į policiją arba skambinti visoje ES veikiančiu pagalbos numeriu 112. Taip pat daugelyje šalių, tame tarpe ir Lietuvoje, veikia įvairios pagalbą teikiančios organizacijos.

KAS NUTINKA SU NUKENTĖJUSIAIS NUO PREKYBOS ŽMONĖMIS, KAI JIEMS/JOMS PAVYKSTA IŠTRŪKTI?

Savarankiškai iš prekeivių žmonėmis išsivadavę asmenys dažniausiai net nebando ieškoti pagalbos. Jie grįžta į savo namus, stengiasi viską pamiršti ir gyventi toliau. Tačiau toks jų elgesys ne tik nepadaeda jiems patiems, bet ir skatina buvusius jų išnaudotojus veikti toliau. Prekeiviai gali bandyti iš naujo šantažuoti tuos pačius žmones arba matydami, kad už nusikaltimus, kuriuos vykdo, yra nebaudžiami, jie ieško naujų aukų ir toliau vykdo savo veiklą. Todėl nukentėjus nuo prekybos žmonėmis yra būtina ieškoti pagalbos. Informacija ir nukentėjusiųjų istorijos gali padėti policijos pareigūnams užkirsti kelią naujiems nusikaltimams ir naujų aukų įtraukimui. Net jei į policiją kreiptis nedirstate – susisieki su pagalbą teikiančiomis organizacijomis, kurios be

Jūsų sutikimo apie Jums nutikusius dalykus niekam nepraneš, tačiau suteiks kitą, Jums reikalingą pagalbą bei konsultacijas.

KOKIA PAGALBA YRA SUTEIKIAMA NUO PREKYBOS ŽMONĖMIS NUKENTĖJUSIEMS ASMENIMS?

Nukentėjusieji nuo prekybos žmonėmis Lietuvoje gali gauti saugų laikiną apgyvendinimą, socialinio darbuotojo konsultacijas, materialinę pagalbą būtiniausioms kasdienio gyvenimo reikmėms, medicininę bei psichologinę pagalbą, teisininko konsultacijas, tam tikrais atvejais gali būti padedama įsigyti darbinę kvalifikaciją, baigti mokslus ar pan.

AR NUKENTĖJUSIAIS NUO PREKYBOS ŽMONĖMIS YRA PRIPAŽĪSTAMI TIK ASMENYS, PATYRĘ FIZINĮ SMURTĄ?

Ne. Pagal ES direktyvą, nukentėjusiais nuo prekybos žmonėmis yra pripažįstami visi asmenys, patyrę tiek fizinę, tiek psichologinę ar emocinę prievartą.

KAIP AŠ GALIU PRISIDĖTI PRIE PREKYBOS ŽMONĖMIS PROBLEMOS MAŽINIMO MŪSŲ ŠALYJE?

Svarbiausia – nelikti abejingu. Jei turite informacijos ar įtarimų dėl galimų prekybos žmonėmis atvejų – praneškite apie tai policijai arba pagalbą teikiančioms organizacijoms. Taip pat jei patys abejojate gautu pelningu darbo užsienyje ar Lietuvoje pasiūlymu, turite įtarimų ar bet kokių kitų susijusių klausimų, visada galite skambinti informacijos telefonu **870077887**.